

Istorijos 2022.05.21 08:57

JAV lietuvis sujungė mokslą ir meną: jo kūriniais stebisi ir įtakingi mados bei meno pasaulio žmonės

f 61

Kristina Kybartaitė, LRT.lt
2022.05.21 08:57

Dr. Audrius Plioplys ir jo kūriniai / Asmeninio albumo nuotr.

Kristina Kybartaitė 2022.05.21

Dr. Audrius Plioplys – Toronte, Kanadoje, gimęs lietuvis, dabar ilgą laiką gyvenantis JAV. Jis – profesionalus menininkas ir neuromokslininkas. Prieš 40 metų jis savo meno studiją pavertė neurologijos tyrimų laboratorija, taip sujungdamas neuromokslą su menu. Šioje meno laboratorijoje gimsta ekspresyvūs šiuolaikinio meno kūriniai – šilko skraistės, perteikiančios žmogaus sąmonės ir minčių klodus. Savo kūrybą A. Plioplys neretai pristato ir lietuviškai publikai.

„Bandau meniškai pažvelgti į mąstymo ir sąmonės ištakas. Kaip mes suvokiame save ir kitus, kaip atsiranda socialiniai santykiai, iš kur atsirado įvairios kultūros ir civilizacijos? Paprastai tariant, per meną bandau surasti atsakymus į šiuos svarbiausius mūsų būties klausimus“, – yra sakęs A. Plioplys.

Gali pasirodyti, kad menas ir neuromokslas – du visiškai skirtingi dalykai. Kaip LRT.lt pasakojo mokslininkas, iš pradžių taip atrodė ir jam. A. Plioplys pasakoja menu susidomėjęs dar vaikystėje.

„Mano vienas draugas buvo dvejis metais už mane vyresnis. Jis buvo chuliganas, nuolat išdykavo, keldavo bėdų tėvams. 14-os metų jau turėjo motociklą ir mane vežiodavo po Torontą. Iš kur jis jį gavo, aš nežinau, laikė pas kaimynus, kad tėvai nežinotų, – juokiasi pašnekovas. – Viena vasarą jo tėvai nutarė apsaugoti Torontą nuo jo ir jį užrašė į meno mokyklą, kad būtų ramiau.

Dr. Audrius Plioplys ir jo kūriniai / Asmeninio albumo nuotr.

Dažnai jį matydavau. Jis turėjo baltą drobę su linijomis. Kitą kartą jau spalvų atsirado. Po poros savaičių jau visas kūrinys. Paėmė ir iš nieko padarė tokį gražų dalyką. Mane tas pribloškė, kaip nuo nulio galima sukurti tokį grožį“, – pasakoja A. Plioplys.

Jis prisimena, kad ir pradėjęs studijuoti mediciną pats tapė siurrealistinius paveikslus, studijavo meną, vaikščiojo į galerijas ir muziejus. Nenuostabu, kad jį ėmė kamuoti ir abejonės – ar nepadarė didžiulės klaidos pasirinkęs mokytis medicinos, o ne meno. Vis dėlto draugai atkalbėjo nuo studijų metimo.

Tačiau baigus mokslus, trauka menui buvo kur kas stipresnė – A. Plioplys visiškai apleido mediciną ir atsidavė kūrybai.

„Mano tapybos darbai pasikeitė, tapo instaliacijomis, kurios įtraukia šviesos ir garso sistemas. Ivanas Karpas, „OK Harris“ galerijos Soho rajone įsteigėjas, kuris atrado Andy Warholą, sakė, kad mano meno darbai originaliausi, kokius yra matęs. Man tai buvo didelis pasiekimas“, – prisimena pašnekovas.

Vis dėlto jis pripažįsta, kad per trejus metus jį pradėjo labai graužti sąžinė – juk turi tiek informacijos apie neurologiją, žinių, kaip gydyti žmones, bet nieko su tuo nedaro.

„Tada aš supratau, kad darau esminę klaidą – buvau įsitikinęs, kad turiu pasirinkti arba meną, arba mediciną. Ir pamaniau – turiu gerą galvą, baigiau aukščiausio lygio medicinos universitetą. Turi būti būdas, kaip tai suderinti. Sugrįžau atgal į mediciną ir supratau, kad mano menas gali atsakyti į neurobiologijos klausimus“, – pasakoja mokslininkas.

Dr. Audrius Plioplys ir jo kūriniai / Asmeninio albumo nuotr.

Neįprastas menas

A. Plioplys savo kūrinuose sugeba ekspresyviai sujungti net tris dimensijas – gilų turinį, vidinį sąmonės dialogą ir vizualinius elementus. Naujausia jo kryptis – kūryba ant skraisčių.

„leškau naujų būdų išreikšti meną. Ne tik pakabinti ant sienos ar pastatyti kaip statulą.

Norėjau daryti kažką su mada. Iš pradžių mažčiau apie sukneles, bet tai buvo per daug komplikuota, nes žmonės būna skirtingų dydžių, o jas pagaminti kaina būtų kosminė“, – pasakoja jis.

Dėl šios priežasties menininkas pasirinko skraistes – jos gana didelės, jas galima ir nešioti, ir įrėminus pakabinti ant sienos. Spalvinguose kūrinuose nagrinėjamos ir įvairios socialinės temos: lygios teisės, imigracija, individo pritapimas ar nepritapimas visuomenėje. A. Plioplys daug dėmesio skiria savo genealoginėms šaknims, todėl darbuose dažnai aptinkami lietuviški motyvai (gimtųjų jo protėvių vietų originalūs metraščių išrašai, tekstų, nuotraukų fragmentai ir pan.).

Dr. Audrius Plioplys ir jo kūriniai / Asmeninio albumo nuotr.

Jo kūriniai sulaukia daug dėmesio tarp žinomų meno ir mados pasaulio asmenų. Pavyzdžiui, mados žurnalistė Loreta Steffens žurnalui „Draugas“ (2022 04 07) sakė:

„Dr. Audrius Plioplys kūriniai neįprasti ne tik savo išraiška, bet ir mintimi. Mokslininkas meniškai sugeba įprasminti nervinio audinio vingrybes ant natūralaus šilko, pasitelkdamas ryškų koloritą.“

Stiprus ryšys su Lietuva

A. Plioplys gimė Kanadoje, Toronte, vėliau persikėlė į JAV. Jis sako turįs abiejų šių šalių pilietybes. Tačiau jo tėvai – lietuviai, todėl ir jis iki šiol puikiai kalba lietuviškai, o su tėvyne jį sieja pakankamai glaudūs ryšiai.

Dr. Audrius Plioplys ir jo kūriniai / Asmeninio albumo nuotr.

Jis yra aktyvus „Pasaulio Sūduviečių“ bendruomenės, jungiančios vaizduojamojo meno kūrėjus, augusius Sūduvoje ir pasklidusius po pasaulį, narys. Tai lėmė, jog ir pirmoji „Neuromeno“ skaisčių paroda – madų šou įvyko 2021 m. Virbalyje. Tais pačiais metais vyko parodos ir madų šou Marijampolėje, Vilniuje ir Čikagoje. 2022 m. balandį menininkas pristatė naujausią skaisčių kolekciją Čikagos lietuvių jaunimo centre, o tėvynėje naujausius darbus pristatys birželio 10 d. Marijampolėje, o birželio 12 d. – Virbalio liuteronų bažnyčioje.

Nors gimęs ir augęs ne Lietuvoje, čia A. Plioplys lankosi dažnai – ne tik pristato savo kūrinys, bet ir skaito paskaitas. Birželį, per beveik vienerius metus, jis čia lankysis jau ketvirtą kartą. Jau planuoja kelionę ir lapkritį.

Pašnekovas pasakoja, kad drauge su vietos bendruomene jis dalyvauja dideliame projekte, susietame su Varnupių piliakalniu.

„Apie 200 didelių akmenų bus išdėlioti piliakalnio papėdėje. Birželį vieną savaitę esu paskyręs su vietiniais dažyti tuos akmenis. Tik 10 proc. akmens bus nudažyta, matysis ir natūralus akmuo. Kiekvienas akmuo turės savo šeimą ar organizaciją, su juo susietą. <...> Yra mintis, kad dažai vis tiek nesilaikys ilgai, kas 4–5 metus reikės juos atnaujinti, per tą laiką šeimos bus pasikeitusios, kas bus mirę, kas gimę. Žiūrime ir į ateitį“, – sako A. Plioplys.

Jis aiškina, kad akmenys aplink piliakalnį – gana dideli, gali ant jų sėdėti. Taip tikimasi vietą paversti lankoma, naudojama, o pati instaliacija yra skirta prof. Marijos Gimbutienės 100-mečiui paminėti.

